

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นยุคของการพัฒนาประเทศให้เจริญรุดหน้าเท่าเทียมกับอารยประเทศ สิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ควรคำนึงถึงคือหลักการในการพัฒนาโดยไม่ต้องทำลาย และต้องพยายามที่จะรักษาคุณภาพระหว่างการพัฒนาให้เหมาะสม การยอมรับในข้อที่ว่ามรดกด้านอารยธรรมที่เป็นสถาปัตยกรรมอันล้ำค่าของโลก ซึ่งมนุษยชาติทุกภาษาต่างเป็นเจ้าของและปกป้องรักษา ฉะนั้น เราทุกคนต้องมีหน้าที่คุ้มครองป้องกันสิ่งต่างๆ เหล่านี้ให้รอดพ้นจากอันตรายร้ายแรงนานัปการ ซึ่งได้แก่ การพังทลายอันเกิดขึ้นจากการละเลยไม่เอาใจใส่ หรือมลพิษในอากาศหรือสาเหตุอื่นๆ อีกมากมาย โดยเฉพาะการพิจารณาอย่างรอบคอบในเรื่องการรื้อทำลายเพราะสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อมีการพัฒนาแผนใหม่

หนทางหนึ่งในการอนุรักษ์ให้ได้ผลนั้น คือการดัดแปลงนำเอาสถาปัตยกรรมต่างๆ และโบราณสถานนำมาใช้ในลักษณะการดำเนินการอย่างใหม่ที่ดียิ่งกว่าเดิมและเกิดความสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน แต่กิจการดังกล่าวจะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสามารถรักษาหลักการของการอนุรักษ์ไว้ได้ คือผลของการดัดแปลงจะต้องยังคงไว้ซึ่งลักษณะส่วนใหญ่และรายละเอียดส่วนสำคัญของสถาปัตยกรรมหรือโบราณสถานนั้น เช่นเดียวกับคงไว้ซึ่งคุณค่าทางสถาปัตยกรรมและศิลปกรรม และคงไว้ซึ่งคุณค่าทางประวัติศาสตร์โบราณคดีและวิชาที่เกี่ยวข้อง จากแนว ความคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า ในปัจจุบันแนวความคิดในด้านการอนุรักษ์มิใช่การอนุรักษ์ในลักษณะที่แตะต้องไม่ได้ แต่จะต้องอนุรักษ์ในลักษณะที่สามารถผสมกลมกลืนกับชีวิต และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมของมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน^๑

พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔ ในมาตรา ๔ ให้ความหมายของ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ไว้ว่า

คำว่า โบราณสถาน หมายถึง อสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้างหรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ทางศิลปประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี ทั้งนี้ให้รวมถึงสถานที่ที่เป็นแหล่งโบราณคดีด้วย

คำว่า โบราณวัตถุ หมายถึง สสังหาริมทรัพย์ที่เป็นของโบราณ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งประดิษฐ์หรือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือที่เป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของโบราณสถาน ซากมนุษย์หรือซากสัตว์ซึ่งโดยอายุหรือลักษณะแห่งการประดิษฐ์ หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ทางศิลป ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี

^๑วีรุฒิ โอตระกูล, มานุษยวิทยากันเกิด ฉบับ ๒๐๐ ปี กรุงรัตนโกสินทร์, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๐), หน้า ๑๓๒.

คำว่า ศิลปวัตถุ หมายถึง สิ่งที่ทำด้วยฝีมืออย่างประณีตและมีคุณค่าสูงในทางศิลปะ^๒

โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ เป็นมรดกอันสำคัญที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้ให้กับแผ่นดิน อันแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของบ้านเมืองในยุคนั้น โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ มีความสำคัญต่อท้องถิ่นและประเทศชาติอย่างยิ่ง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และการเมืองการปกครอง โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ จึงมีคุณค่าสมควรแก่การเอาใจใส่ดูแลรักษาไว้เป็นมรดกสำหรับคนรุ่นหลังให้ได้สัมผัสและชื่นชมความสำคัญในคุณค่า ซึ่งมีได้อยู่ที่การตีราคาเป็นมูลค่า หากแต่อยู่ที่ไม้อาจหาสิ่งที่มีคุณค่าทางจิตใจและความภาคภูมิใจอันทดแทนได้^๓

วัดและพระสงฆ์คือสถาบันทางรูปธรรมของพระพุทธศาสนาที่สำคัญ หน้าที่หลักของพระสงฆ์คือ การสั่งสอนหลักธรรมทางศาสนาให้แก่พหุหลายและสืบต่อคำสอนของศาสนาให้คงอยู่ในสังคม ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาวัดในฐานะองค์กรที่สำคัญขององค์กรหนึ่งในสังคม เป็นศูนย์กลางของชุมชนไทย เป็นทุกอย่างของสังคม เป็นศูนย์กลางที่รวมจิตใจของประชาชน เป็นศูนย์รวมแห่งความเคารพนับถือและเป็นศูนย์รวมในด้านจัดกิจกรรมต่างๆ โดยนับวัดและพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาจึงเป็นหลักที่สำคัญของประเทศชาติ ในฐานะที่เป็นศูนย์รวมใจประชาชนให้มีความสามัคคีและรวมตัวเข้าเป็นหน่วยหนึ่งได้ วัดจึงเป็นศูนย์กลางของชุมชนและของสังคมไทยทุกระดับ เพราะนอกจากจะทำหน้าที่อบรมสั่งสอนศีลธรรมแก่ประชาชนแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นสถานศึกษาสำหรับชาวบ้านที่ส่งบุตรหลานมาอยู่รับใช้พระ บวช เรียน และศึกษาวิชาการต่าง ๆ เป็นศูนย์กลางการบริหารการปกครองที่ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายอำเภอจะเรียกลูกบ้าน ประชาชน มาประชุม รวมทั้งเป็นสถานที่ชาวบ้านมาพบปะสังสรรค์พักผ่อนหย่อนใจในการบันเทิง มหรสพ กระทำกิจการและกิจกรรมร่วมกัน ตลอดจนการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

วัดและพระสงฆ์จึงมีบทบาทหรือภารกิจต่อสังคมและชุมชน ทั้งในอดีตและปัจจุบันอย่างมากมาย อาทิ เป็นสถานศึกษากลางสำหรับประชาชนทั่วไป เป็นแหล่งรวมศิลปะวิทยาการในด้านต่างๆ ที่เป็นความรู้เพื่อการดำรงรักษาสังคม ซึ่งได้แก่ วิชาก่อสร้างช่างฝีมือ จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม เกษตรกรรม นิติศาสตร์ พงศาวดาร ตำนานเมืองและท้องถิ่น วัดจึงเป็นศูนย์รวมในการทำกิจกรรมร่วมกันของคนในสังคม และพระสงฆ์มีบทบาทในการปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่ประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุ อีกด้วย ดังที่ พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต) ได้กล่าวถึง บทบาทความสำคัญของวัดโดยมีใจความตอนหนึ่งว่า “วัดเป็นศูนย์กลางศิลปวัฒนธรรมที่รวบรวมศิลปกรรมต่างๆ ของชาติ เสมือนพิพิธภัณฑ์”^๔

^๒ กรมศิลปากร, พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๔, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาน์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๐.

^๓ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, คู่มือการจัดทัศนศึกษาสำหรับเยาวชน, (กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๔), หน้า ๒๐๕-๒๐๖.

^๔ พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต), สถาบันสงฆ์กับสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๒๗), หน้า ๒๐๕.

ราชบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางของประเทศไทย “ราชบุรี” เป็นชื่ออันเป็นมงคลยิ่ง หมายถึง “เมืองพระราชา” ราชบุรีเป็นเมืองเก่าแก่เมืองหนึ่งของประเทศไทย จากการ ศึกษาและ ขุดค้นของนักประวัติศาสตร์ นักโบราณคดี พบว่า ดินแดนแถบลุ่มแม่น้ำแม่กลองแห่งนี้เป็นถิ่นฐานที่อยู่อาศัยของคนหลายยุคหลายสมัย และมีความรุ่งเรืองมาตั้งแต่อดีต จากหลักฐานทางโบราณสถานและ โบราณวัตถุ ทำให้เชื่อได้ว่ามีผู้คนตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณนี้ตั้งแต่ยุคหินกลาง ตลอดจนถึงค้นพบเมือง โบราณสมัยทราวดีที่ตำบลคูบัว อำเภอเมืองราชบุรี^๕ ตามที่กรมศิลปากรได้ขุดค้นและศึกษาเรื่องเมือง โบราณที่คูบัว ได้พบหลักฐานทางโบราณคดีต่างๆ มากมาย เช่น เศียรพระพุทธรูปสมัยโบราณต่างๆ ซึ่ง หลักฐานต่างๆ เหล่านี้ได้แสดงให้เห็นถึงพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และมีบางส่วน เก็บรักษาไว้ที่วัดโขลง ตำบลคูบัว อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี^๖

จากที่กล่าวมาประกอบกับที่ผู้วิจัยมีสังกัดในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี และ ได้เห็นความสำคัญจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี” เพื่อจักได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนา บทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี และผู้วิจัยเชื่อมั่นว่าข้อมูลที่ได้จะสามารถเป็นแนวทางในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ที่สำคัญของชาติไว้ให้ยั่งยืนสืบต่อไปได้

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และ ศิลปวัตถุ ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาบทบาทของ พระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ บทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ผลการเปรียบเทียบบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

^๕ราชบุรีนิวส์ ดอท คอม, ประวัติจังหวัดราชบุรี (Ratchaburi), [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.ratchaburinews.com>, [๒๔ มีนาคม ๒๕๕๓].

^๖บ้านจอมยุทธ์, สถานที่สำคัญ แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรี , [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.baanjomayut.com>, [๒๔ มีนาคม ๒๕๕๓].

๑.๓.๓ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาความหมาย แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับ บทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี รวม ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการดูแลรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ๒) ด้านการให้ความรู้ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุแก่ประชาชน และ ๓) ด้านความร่วมมือในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ

(๑) ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ ๑) สถานะภายในวัด ๒) อายุ ๓) พรรษา ๔) วุฒิการศึกษาสามัญ ๕) วุฒิการศึกษาทางธรรม และ ๖) วุฒิการศึกษาเปรียญธรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม

(๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ บทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ๓ ด้าน คือ ๑) ด้านการดูแลรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ๒) ด้านการให้ความรู้ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุแก่ประชาชน ๓) ด้านความร่วมมือในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ พระสงฆ์มหานิกายในสังกัดคณะสงฆ์อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี จำนวนทั้งสิ้น ๑,๐๐๖ รูป^๗

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๔ ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๕ รวมระยะเวลาทำการวิจัย ๑๒ เดือน หรือ ๑ ปี

^๗สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองราชบุรี, สถิติพระภิกษุสามเณรจำพรรษา อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พ.ศ.๒๕๕๔, (ราชบุรี : สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองราชบุรี, ๒๕๕๔), หน้า ๑, (เอกสารเย็บเล่ม).

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ พระสงฆ์ที่มีสถานะภายในวัดต่างกัน มีบทบาทในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

๑.๕.๒ พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

๑.๕.๓ พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกัน มีบทบาทในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

๑.๕.๔ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีบทบาทในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

๑.๕.๕ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมต่างกัน มีบทบาทในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

๑.๕.๖ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาธรรมต่างกัน มีบทบาทในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลตามสถานภาพที่เป็นอยู่ หรือได้รับมอบหมาย ตำแหน่ง

พระสงฆ์ หมายถึง พระภิกษุในพระพุทธศาสนาที่ได้รับการอุปสมบทโดยถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ พระสงฆ์มหานิกายในสังกัดคณะสงฆ์อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เท่านั้น

การอนุรักษ์ หมายถึง การกระทำเพื่อรักษาและป้องกันความทรุดโทรม รวมทั้งกิจกรรมทั้งหลายที่ยืดอายุของมรดกทางวัฒนธรรม ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี เท่านั้น

โบราณสถาน หมายถึง อสังหาริมทรัพย์ซึ่งโดยอายุหรือโดยลักษณะแห่งการก่อสร้างหรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

โบราณวัตถุ หมายถึง สสังหาริมทรัพย์ที่เป็นของโบราณ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งประดิษฐ์หรือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือที่เป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของโบราณสถาน ซากมนุษย์หรือซากสัตว์ซึ่งโดยอายุหรือลักษณะแห่งการประดิษฐ์ หรือโดยหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นประโยชน์ทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ศิลปวัตถุ หมายถึง สิ่งที่ทำด้วยฝีมืออย่างประณีตและมีคุณค่าสูงในทางศิลปะ

บทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ หมายถึง การกระทำ ภาระหน้าที่ หรือกิจกรรมของพระสงฆ์ที่เป็นการรักษาและป้องกันความทรุดโทรมของโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ โดยเป็นการกระทำที่ไม่ขัดต่อหลักพระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎ ระเบียบ คำสั่ง มติ ของมหาเถรสมาคม และกฎหมายฝ่ายบ้านเมือง

การดูแลรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ หมายถึง การดูแล รักษา ความสะอาด และป้องกันความทรุดโทรมของโบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ที่ตั้งอยู่ หรือเก็บรักษาอยู่

การให้ความรู้ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุแก่ประชาชน หมายถึง การบรรยายอบรมให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและคุณค่าของการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ แก่ประชาชนทั่วไป

ความร่วมมือในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง หมายถึง การประสานงาน ร่วมมือกันระหว่างพระสงฆ์และวัดกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ที่ตั้งอยู่ หรือเก็บรักษาอยู่

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ทำให้ทราบปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี